

Мунтян Б. С.,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту поліцейської діяльності,
Національна академія внутрішніх
справ

(м. Київ, Україна)

Сатиров А. М.,

викладач кафедри тактичної
підготовки навчально-наукового
інституту поліцейської діяльності
Національна академія внутрішніх
справ

(м. Київ, Україна)

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ТАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ

Професійна підготовка фахівців сектору безпеки й оборони в Україні набула критичного значення та зазнала докорінних змін з моменту введення воєнного стану. Це створило унікальне поєднання гострих викликів і прискорених інновацій у навчальному процесі та тактиці правоохоронної діяльності.

1. Проблеми професійної підготовки в умовах воєнного стану

Воєнний стан суттєво ускладнив традиційну систему підготовки, висунувши на перший план такі проблеми:

- **Безпекові ризики та інфраструктурні обмеження:** Постійна загроза обстрілів та руйнування навчальної інфраструктури (полігонів, аудиторій, центрів моделювання) вимагає переходу на дистанційні або комбіновані форми навчання, що не завжди є ефективним для практичних навичок.

- **Дефіцит інструкторського складу:** Значна частина досвідчених викладачів та інструкторів була мобілізована або переведена до бойових підрозділів, що призвело до дефіциту кваліфікованих кадрів для навчання.

- **Незбалансованість програми:** Необхідність швидкої підготовки великої кількості персоналу призводить до скорочення теоретичних блоків на користь екстреної практичної підготовки, що може негативно позначитися на глибині знань та аналітичних навичках.

- **Психологічна стійкість та стрес:** Навчання відбувається в умовах підвищеного психологічного тиску та травматичного досвіду, що вимагає впровадження спеціалізованих програм психологічної підтримки та стійкості.

2. Перспективи та нові підходи до підготовки

Попри виклики, воєнний стан стимулював розвиток нових, більш адаптивних та ефективних методів підготовки:

- Модульність та оперативність програм: Перехід до короткострокових, інтенсивних та модульних курсів, орієнтованих на негайне застосування навичок (тактична медицина, поводження з вибухонебезпечними предметами, кібербезпека).

- Інтеграція бойового досвіду: Ключова перспектива — це систематичне залучення ветеранів та чинних військових і поліцейських з бойовим досвідом як інструкторів. Це забезпечує актуальність навчальних програм та передачу унікальних навичок виживання та протидії.

- Розвиток цифрових навчальних платформ: Активне використання технологій віртуальної (VR) та доповненої (AR) реальності для моделювання складних тактичних ситуацій, що дозволяє курсантам тренуватися в безпечному, але максимально реалістичному середовищі.

- Міжнародна співпраця: Посилення партнерства з міжнародними центрами підготовки (ЄС, НАТО, США) для обміну досвідом та освоєння сучасних західних стандартів ведення поліцейських та оборонних операцій.

3. Тактика застосування новітніх технологій під час поліцейських операцій

В умовах воєнного стану поліцейські операції набувають гібридного характеру, де швидкість і точність є критично важливими. Новітні технології стали не просто допоміжним інструментом, а невід'ємною частиною тактики:

1) Розвідка та ситуаційна обізнаність

- Безпілотні літальні апарати (БПЛА/Дрони): Використовуються для оперативної повітряної розвідки, моніторингу великих територій, виявлення диверсійно-розвідувальних груп (ДРГ) та документування місць злочинів у зонах, доступ до яких є небезпечним. Одним із чинників ефективності виконання завдань артилерійської розвідки є тактико-технічні характеристики БпАК, що використовуються. Аналіз наявних апаратів у підрозділах артилерійської розвідки свідчить про відсутність єдиного підходу до вибору раціонального комплексу повітряної розвідки (далі – КПР) з БпЛА для виконання завдань, що покладені на ці підрозділи[1].

- Геоінформаційні системи (ГІС): Забезпечують створення високоточних електронних карт, накладення оперативної інформації (точки обстрілів, розташування об'єктів інфраструктури, рух сил) для швидкого планування операцій та координації підрозділів.

2) Аналітика та прийняття рішень

- Штучний інтелект (ШІ) та Big Data: Системи аналізу великих даних використовуються для прогнозування ймовірних злочинів, виявлення мереж організованої злочинності та ідентифікації підозрілих осіб на блокпостах чи в місцях масового скупчення.

- Системи розпізнавання облич та номерних знаків: Оперативне використання біометричних даних для ідентифікації осіб, причетних до колабораційної діяльності чи військових злочинів.

3) Спеціальні та тактичні дії

- Засоби індивідуальної фіксації (Боді-камери): Забезпечують прозорість дій поліцейських, документування правопорушень та збір доказової бази у випадках воєнних злочинів.

- Засоби захищеного зв'язку: Використання сучасних криптографічних систем і засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ) для забезпечення стійкого та захищеного зв'язку між підрозділами під час проведення спецоперацій.

Виконання працівниками поліції відповідно до Закону України «Про Національну поліцію» як службових в мирний час, так і запроваджених під час запровадженого в Україні воєнного стану службово-бойових завдань в рамках їх правоохоронної діяльності обумовлює необхідність детального вивчення цих понять[2].

Професійна підготовка фахівців сектору безпеки й оборони в умовах воєнного стану є безперервним процесом адаптації та впровадження інновацій. Ключ до успіху лежить у синтезі набутого бойового досвіду та новітніх технологій. Незважаючи на проблеми безпеки та інфраструктурні обмеження, українська система підготовки демонструє здатність до швидкої модернізації, перетворюючи новітні технології (від дронів і ГІС до ШІ) на критично важливі елементи тактики поліцейських операцій, що підвищує ефективність захисту суспільства та держави.

Список використаних джерел:

1. Методика вибору безпілотних авіаційних комплексів для підрозділів артилерійської розвідки Державної прикордонної служби України, с. 58 URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/15509/1/%D0%9D%D0%90%D0%94%D0%9F%D0%A1%D0%A3_21.11.2024.pdf

2. Професійна, службова та службово-бойова діяльність Національної поліції: сутність та розмежування понять URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/270730>